

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Hozvátth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Végvonaglás.

Az utolsó napjait éli végre Csongrád-megyében is az a gyalázatos rendszer, amelyet az ugynevezett családi-párt honosított meg e szerencsétlen megye közigazgatásában. A nagy tisztogatás már nincs messze. A jog, törvény és igazság napja már dereng, ki is fog sütni nem-sokára.

Le fog tűnni a régi rendszer, melynek korhadt oszlopai már is recsegnek-ropognak. Hiába toldozgatják, támogatják, össze fog az roppanni, hogy maga alá temesse mindazokat, akik a veszedelem elől idejében meg nem ugrottak.

Meg fog szünni a közigazgatási betyárvilág és úgy fog bezárulni a börtönajtó sok-sok szereplője mögött, mint egykor a híres Rózsa Sándor és cimborái mögött bezárult.

Mennyi erkölcsi halottja lesz ennek az erkölcstelen közigazgatásnak, amelynek fertőjében elveszett már rég a tisztesség és becsület.

De azért a banda összetartott mégis. Ha véletlenül a törvény ereje ki is kapott olykor néhányat soraikból, a többi azért együtt maradt. A közös bűnök tudata és a bűnhődés elől való menekvés reménye tartotta össze őket.

Hiába minden erőlködés. A végzet ellen nem lehet küzdeni. Az pedig már itt van. A végzet csukta be a börtönajtót a horgosi jegyző mögött, a végzet adta a kezébe a volt dorosmai szolgabírónak a megváltást hozó pisztolyt és az elcsapott dorosmai pénztári ellenőrnek a kötelet. A végzet az, amely a fegyelmet és a sok bűnpert akasztotta a horgosi orvos nyakába — és a végzet az, amely idehozta betetőzésül a belügyi kormány kiküldöttjét, az erélyes és megközelíthetetlen Kafka Lászlót, a közigazgatási betyárvilág rettegett Ráday Gedeonját.

Mondják, hogy azok rugkapálnak legjobban, akik vesztüket érzik. Ugy látszik, a megye emberei is megsejditették ezt, mert az üldözés soha oly elke-seredett és makacs nem volt, mint éppen mostanában. De ez már csak a végvonaglás jele. Kinos, sőt undorító látvány. Ez azonban nem fog soká tartani. Az utolsó vonagló, régi rendszer kinjait meg fogja könnyíteni a kegyelemdőfés — és pusztulását senki sem fogja sajnálni.

Ez a különbség a régi és az új betyárvilág sorsa közt. Rózsa Sándort és cimboráit sajnálta a nép, mert a futó betyárok nem rabolták a szegényt, hanem meg segítették. A közigazgatás betyárjai azonban a szegény nép ezreit szipolyozták, zsarolták, rabolták. A felebaráti szeretet utolsó szikrája is kialudt szívükben. Sivár lelküket csak a pénzvágó ördöge és a góg uralta, amely azonban fölfelé szolgálai alázatossággá és szemfogató

meghunyáskodássá változott. Ennek a gyűlölt rendszernek az emberei a néppel szemben zsarnokok voltak, a hatalmasokkal szemben pedig tényérnyalók.

Ez a gyalázatos rendszer úgy emésztette föl a megye eleterős szervezetét és annak táplálékait, mint az egészséges test emésztő szerveibe került galandféreg, melynek feje erős csápokkal tapad a belekhez, hogy aztán élődi nyulványait táplálhassa, növeszthesse. Ha ki is szakadt olykor-olykor tultengő nyulványa, újra megnövesztette önmagát a hitvány féreg, a rendszer, mely az egész megye nyomoruságát, eleterős népének sorvadását okozta.

Ezt a galandférget, eleterős, tiszta fajmagyar megyénk emésztő szerveiben élősködő rendszert kell kipusztítani. Ez lesz a Kafka-féle vizsgálat nagy hivatása. Legyen az orvoslás erős, durva, kiméletlen és akkor használni is fog. Vigyázni kell azonban rá, hogy az élődi galandféreg feje a szervezetben benne ne maradjon, mert akkor rövidesen megnövesztené újra nyulványait.

Gyökerestől ki kell hát hajtani a régi rendszer galandférgét a megye elgyöngült testéből, amelynek lüktető életerejé menten visszatér.

Ugy is legyen.

Rostkowicz Arthur.

Az „önzetlen“ tanfelügyelő.

Csongrád-megye királyi tanácsos tanfelügyelője, dr. Tergina tanfelügyelő viselt dolgaival már többször foglalkoztam és nem a legszebb világításban mutattam be szereplését. Ugy látszik azonban, hogy ő nem tartotta érdemesnek megczafolni az igazságokat, vagyis inkább nem volt bátorsága kilépni a nyilvánosság elé, hanem maga helyett megszólaltatta a Szegeden és környékén éppenséggel nem olvasott Szegedi Híradót és annak egyik régebbi számában közöltetett két 1899. évben kiállított „érdekes“ okmányt — és most már azt képzeli, hogy állása tekintélyét sikeresen megvédelmezte.

Nehogy azt gondolja, hogy a két „érdekes“ okmány közzétételével a 299 korona és 20 fillérenyi „borravaló“ ügye el lett végeig intézve, alább közlöm a hivatalos adatokat, amelyek czafolatot nem tűnnek:

Dorosma képviselőtestülete 1894. évben 217. sz. a határozata értelmében a községi iskolák államosítása céljából három tagu küldöttséget menesztett a közoktatásügyi kormányhoz és egyidejűleg felkérte dr. Tergina Gyula tanfelügyelőt, aki az államosítást nagyon sürgette, hogy vezesse a küldöttséget, amely az eredményről jelentést is tett 42/1895. szám alatt a közgyűlésnek, mely azt elfogadta. A 114/1897. sz. a. a felküldött szerződés-tervezetre a közoktatásügyi kormány észrevételezett és az módosításokkal látta el, amiket a közgyűlés — elég sajnos — elfogadott. A 201/898. sz. a. a módosított szerződést a közoktatásügyi kormány jóváhagyta és a közgyűlés dr. Tergina Gyula tanfelügyelőnek készkiadásainak „részbeni“ fedezésére 299 korona 20 fillért utalványozott.

Történt a két érdekes okmányban hivatkozás 603/1848. sz. a. határozata is, minthogy azonban ilyen nem létezik, az valótlan is.

Tehát a községi képviselő testület által hozott határozatokból kétségtelenül megállapítható, hogy csupán egyetlen egyszer kérték föl dr. Tergina tanfelügyelőt, hogy az államosítás keresztül vitelére kiküldött bizottságot a minster elé vezesse, semmivel nem indokolható a kifizetett összeg nagysága. Még akkor sem, ha Tergina kizárólag a község érdekében utazott volna fel Budapestre. De különben is teljesen valótlan Terginának az „érdekes“ okmányokban foglalt állítása, hogy a község „szóbelileg“ többször felhívta volna számlájának betérjésére, mert határozottan állíthatom, hogy a községi bíró egyetlen egyszer sem hívta föl erre, pedig ilyen természetű felszólítást — azt hiszem, ezt Tergina is tudja — csakis a bíró intézhetett volna hozzá.

De tovább megyek. Feltéve, de meg nem engedve, hogy a bíró hívta volna föl Terginát a számlája beadására, nem hiszem, hogy akad olyan ostoba ember, aki (ösmervén Terginának az aranyborjú iránt való köztudomású vonzalmát) elhinné neki, hogy a község érdekében tett utazásai alkalmából fölmerült kiadásainak megtérítését „csak részben“ követeli. Ha követelése jogos lett volna, akkor bizonyára összes kiadásainak csupán „részbeni“ megtérítésével sehogysem elégedett volna me, hanem a teljes összeg kifizetését követelte volna. Nyújtott ugyan be később 76 koronás számlát is, de azt visszavonta nyomban, mert megmagyarázták neki, hogy a község vagyona nem a Csáki szalmája.

Hogy már többször említett 299 korona 20 fillért az „önzetlen“ tanfelügyelő felkezelte Dorosmán, az bebizonyított tény, de hogy a borravalóhoz joga nem volt, kitetszik onnan is, hogy a többi községektől, amelyek szintén államosították iskoláikat, ily czímen nem kapott egyetlen fillért sem kiadásainak „részbeni“ megtérítésére Ugy tudom, Kisteleken is megkísérelte, de kudarcot vallott vele.*)

Ifjú Czékus Ferencz.

Bűnbarlangok.

Az egész város teli bűnbarlangokkal és a város főkapitánya bűnös közönnyel nézi ezt évek sora óta. Mert ő mindazt jól tudja, amit mi néha leleplezgetünk. Sőt talán ő még többet tud. Hiszen hozzájárna kihallgatásra a bűnbarlangok tulajdonosnői, sőt először hozzáviszik „bemutatóra“ is az ujonan szerzett aldozatokat.

Az undor fogja el az embert, mikor a főkapitány előszobájában (többnyire déli harangszó után) meglátja a végtelenül lesüllyedt némberek sokaságát. Az ilyen undok látványban, úgy látszik, kéjeleg a főkapitány, aki nap nap után személyesen érintkezik az örömtanyák tulajdonosnőivel is. Hát való ez? Jarja ez? Méltó ez Szeged város főkapitányához? Vagy ő a védnök szerepét játssza a közromlás és förtelen fölött?

Mind ezek olyan kérdések, melyek önmagukban rejtik a feleletet. Sőt mennél inkább elmélyedünk és kutatjuk az okokat, annál jobban belegyőződünk, hogy a rendőrség a legszorosabb összeköttetésben áll a prostitúcióval. A régi igazság érvényesül itt is. Az ellenőrzött akkor bűnözhet legtöbbet, ha egyetért az ellenőrével. A prostitúció is azért oltott Szegeden oly nagy mérvet, mert — ellenőre nem volt.

*) Persze, hogy kudarcot vallott, hiszen akkor még Zsák Frigyes nem sikerült elüldöznie Kistelekről.

Ezek a botrányos állapotok szólaltatják meg a szerdai közgyűlésen dr. Kormányos Benő köztörvényhatósági bizottsági tagot. Kemény fába vágta a fejszét, mert ez a kérdés teljes őszinteséggel nem is tárgyalható, de azért annyira égető, hogy tárgyalni kell. A legjobb volna, ha a főispán kiüritetné a karzatot, mikor ez az ügy kerül szőnyegre. Lenn a teremben nem oly szemérmesek az emberek, sőt talán még mulatságot is találnának e szomorú valóságban.

Kormányos Benő először kérdést intéz a tanácshoz, hogy tud-e arról, hogy mily botrányos állapotok uralkodnak a rigó utcában? Tud-e arról a tanács, hogy a főkapitány a három örömtanya tetejébe a negyediket is engedélyezte? Tud-e arról a tanács, hogy tisztességes család azon a környéken nem lakhat és hogy e miatt ott a házak teljesen elérték-telenedtek?

Ha erre megfelel a tanács, akkor indítványt terjeszt a közgyűlés elé Kormányos. Ez már fontosabb, mert szabályozni kívánja e túrt házak ügyét. Az indítványozó először is ki akarja küszöbölni a nagykörúton belül eső városrészből az örömtanyákat. Ezt minden jó érzésű ember helyeselni fogja. Lehet, hogy a prostitúciónak lelkes hívei akadnak a köztörvényhatósági bizottságban, de az igazságot le nem tagadhatja senki. Külön utcában is akarja csoportosítani a bűntanyákat, amit szintén helyeselnünk, mert az, aki föl akarja keresni e lebutákat, hadd kutyagoljon utána.

Dicsérjük erélyes föllépéséért az indítványozót, mert nem kis dolog ám Szegeden szembeszállani a prostitúcióval és pártfogóival, akiknek keze elér a legmagasabb körökig is, ahol különösen a titkos prostitúció virul, s ez csak akkor fog végleg megszűnni, ha nős főispán kerül Szegedre. . . .

Tápéi levél.

Nagyot fordult az idők kereke Tápén is a múlt választás óta. Akkor még a tarisznyások uralmát nyögte az egész község. Alig akadt négy ember, aki az ellenzéki jelöltre merete volna adni szavazatát. Azóta mindent megváltoztatott a — bíró-választás. A vörös bíró, Török Lukács István ellenében Révész Pált akarta megválasztani a község színe java. Egyenlően kaptak szavazatokat és a régi bíró maradt meg állásában.

Igy nyílt ki aztán a félrevezetett nép szeme és most a község színe-java visszatért a függetlenségi zászlóhoz. Hogy pedig a nép összetartása megerősödjék, függetlenségi kör alakult községünkben. Elkészültek az alapszabályok is, amelyek csupán a belügyi kormány jóváhagyását várják.

Nekünk is panaszkodunk a tanfelügyelőre. Néhány év előtt nyári gyermekmenhely létesült községünkben, hogy a mezei munkára távozó szülők apró gyermekei kellő felügyelet alatt legyenek. Erre az állásra Grulich dorosmai kézbesítő lányát nevezték ki. Nemsokára megüresedett az egyik tanítói állás. Több „okleveles” tanító pályázott erre. De pályázott a csak „óvónői” oklevéllel bíró Grulich kisasszony is, akinek apja kortes-szolgálatokat teljesített Enyedi mellett.

Természetesen ezt jutalmazni kellett, még ha a törvény megsértésével is. Az okleveles tanítók kérvényét kutyába sem vették, hanem az oklevél nélküli Grulich-leányt alkalmazták, aki sohasem tanított. Az ilyen is csak Csongrád-megyében történhetett meg. A választás csak „ideiglenes” volt ugyan, de azért az óvónő még most a tanítói állásban van és benne is marad, amíg Tergina lesz a tanfelügyelő, aki tudja jutalmazni a kortes-szolgálatokat, de a törvényt megtartani nem.

Vajjon az ilyen törvénytelenések fülébe jutnak-e a közoktatásügyi kormányzatnak?

Ujdonságok.

— **Ismét ünnepi es. tendő virrad.** Ezt az évet Kos-uth Lajos dicső emlékének szentelte a magyar, míg a reánk következő 1903. év a kurucidőkre fog emlékeztetni. Kétszáz esztendeje, 1903. február 17 én lehelte ki nemes lelkét Zrínyi Ilona, II. Rakóczi Ferencz fejedelmünk édes anyja, ugyanez év június 15-én kezdte a szabadságharcot dicső Rakóczi Ferencz. Ezt a két nagy napot meg fogja ünnepelni Szeged város közönsége. Az ünnepélyek rendezését a város leghazafiasabb egyesülete, a pusztaszeri Árpád egyesület kezdeményezte és legközelebb már meg is alakítja az ünnepélyt rendező bizottságot, amelyben lehetőleg a város minden egyesülete képviselve lesz. A jövő év nyarán zarándoklást rendeznek a fővárosból a Rakóczi sirjához Konstantinápolyba. A pusztaszeri Árpád-egyesület ebben a zarándoklásban is képviseltetni fogja magát és koszorút küld a hősök hősenek sirjára.

— **Szüret.** Az egész környéken vigan szüretelnek. A termés atlag jó, sőt sok gazdának a reménységét is felülmutta. A legfényesebb bizonyítéka a jó szüretnek, a hordók elégtelensége. De nemcsak mennyiség, hanem minőség tekintetében jó szüretünk van, aminek a fogyasztó közönség örül legjobban, mert olcsó és jó bort kap. A szegedi borokat külföldön is keresik. Így pl. a felsőtanyán több bécsi cég vásárolt nagyobb mennyiséget. míg Lustig Lajos a borai számára Svájcban talált piacot.

— **Mikor lesz a tápéi választás?** A tápéi és csongrádi kerületekbe kiküldött parlamenti vizsgálóbizottságok jelentését a képviselőház csütörtöki ülésén mutatta be Apponyi Albert gróf házelnök. míg a bírálo bizottság 11 tagját a pénteki ülésen sorsolta ki a Ház. Az a hír nem felel meg a valóságnak, hogy a vizsgálóbizottságok a kerületek képviselőküldési jogának felfüggesztésére vonatkozólag bármilyen előterjesztést is tettek volna, mert ahhoz semmi joguk nincs. A bírálo-bizottságok a jövő héten alakulnak meg és választanak maguknak előadót. Előreláthatólag a bírálo-bizottságok indítványa csak e hó vége felé vagy november hó elején kerül a képviselőház elé. Mivel azonban a tápéi kerületben súlyos visszaélések egyáltalában nem követték el, a választást november hó végéig okvetlenül megejtik. A csongrádi kerületben azonban aligha választanak az általános választások előtt.

— **Az igazságos Mátyás szobra.** Kozsvar legszébb terét díszíti az a szobormű, melyet az igazságos Mátyás királynak emelt a magyar nemzet, mely még ma sem felejtette el a nagy király emlékét, akinek nem örökségképpen szállott a fejére a korona, mint sok másnak, aki csak született, de azért ő érdemesebb volt rá valamennyinél. Fényes ünnepek keretében folyt le a leleplezés, amelyet azonban mégis megzavart a gyűlölt Gotterhalte. Hiányzott is onnan valaki. A magyar király. Iga, hogy képviselte a fiatal József Ágost. Megis talán mintha ezt a képviseltetést keveselte volna a nemzet. Hiszen ha a bécsi város-bálla el tud menni minden évben, a Mátyás-szobor leleplezésére csak elmehetett volna. Vagy talán az az igazság tartotta vissza, amit az a szobor képvisel? Vagy az a fájó emlék, hogy az „igazságos” éppen Bécsben alázta a porig? (Hiszen visszaadtak már azt nekünk százszorosan.) No de mindegy. A leleplezés megtörtént így is, mi pedig gazdagabbak vagyunk azzal a tap sztalattal, hogy akkor, midőn nemzeti dicsőségünk apothozisáról van szó, akkor csak a nemzet ül ünnepet.

— **Az üldözött feljelentők.** Már megírtuk, hogy Schmiedl Hermann horgosi községi képviselő több horgosi lakos nevében följelentette dr. Buda (Beck) Nándor községi orvost számtalan piszkos üzelmeiért a dorosmai fő-

szolgabírónál. Herglitz István főszolgabíró így kénytelen-kelletlen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. Oly lanyhan cselekedte azt, hogy ideje legyen az orvosnak és cimboráinak megfélemlíteni a tanukat. Ez azonban csak részben sikerült. Igyekeztek megfélemlíteni a tanfelügyelő urjan Schmiedl Hermann tanítót is, hogy vonja vissza följelentését. Ez sem sikerült. Ez a dolog azonban igen jellemző a bandára, a melynek egyik tagja, Buda (Beck) pizcba került. A felettes hatóság nem a feljelentett bűnös közhivatalnok ellen fordul, hanem a feljelentőket fogja üldözöbe. Az ilyen czudarság is csak Csongrád-megyében történhetett meg.

— **Függetlenségi kör Sandorfalván.** A tápéi kerületnek minden községében megkezdte a függetlenségi és 48-as párt a szervezkedést. Hogy ez a szervezkedés állandó maradjon, azon községekben is kört alakít a függetlenségi párt, ahol eddig szervezete nem volt. Legutóbb Tápén alakult függetlenségi kör, most pedig Sandorfalván indult meg a mozgalom eziránt. Azok a polgárok, akik a kör tagjai óhajtanak lenni, jelentkezzenek Terhes Antal pártbíróknél vagy Kovács Imre kereskedőnél.

— **Pusztaszer.** Megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a Pallavicini-birtok azon részét, ahol a régi Pusztaszer város vagy falu volt, a mostani tulajdonos átengedi az államnak telepítés céljaira. A vételár te-intetében még nem történt ugyan végleges megállapodás, de a különbözel oly csekély, hogy remélni lehet e szép gondolat megvalósulását. A felosztásra kerülő birtokrész a 10.000 holdat meghaladja. A jelenlegi Sövényháza azonban megmarad külön községnek.

— **Madarat tollaról, embert barátjáról.** A szegedi bünyenyítő törvényszék felelveteli tanácsa tudvalevőleg megváltoztatta a járásbírószék azon ítéletét, amely dr. Buda (Beck) Nándor Horgos községi orvost 50 napi togházra átváltoztatható 500 korona pénzbüntetésre ítéli, amért dr. Kelemen Bélát becsületsértő kifejezéssel illette — a háta mögött. A A törvényszék csupán 10 napi togházra ítélte a gyáván sértegető, de lovagias elégtételadásra képtelen községi orvost, aki a törvényszék előtt orczálatlanul letagadta, hogy ellene fegyelmi vizsgálat van folyamatban. Sőt védője, dr. Huszár János még tovább is ment. Azzal is eldicsekedett, hogy a megye urai, a főispán, alispán, főszolgabíró stb. mindannak daczára, hogy Buda (Beck) ellen tamadó és leleplező cikkek közölt lapunk, vele a legszorosabb baráti viszonyt tartják fenn, kezét fognak vele, asztalához ülnek. Hát elég szomorú ez a megye uraira nézve. Mi azonban nem csodálkozunk ezen, hiszen a megye urai közül többen tetu cimborái voltak Dorner Béla horgosi jegyzőnek is, akit hivatali sikkasztásért öt évi togházra ítél a szegedi törvényszék. Maga a dorosmai járási főszolgabíró is a Dorner Béla tetu barátja volt. Hogy a megyei urak barátságával a zsaró Buda (Beck) is dicsekszik, az csak a megyei közélet végtelen romlottságára vall, mert például Horgoson már nem igen akad tisztességes ember, aki vele kezét fogja. De hát nekünk semmi közünk a megyei urak izléséhez. Hogy is mondja csak a közmondás? Madarat tollaról, embert barátjáról ismerni meg, no meg hát „de gustibus non est disputandum.”

— **Lesz-e választás Csongrádon?** Ez a kérdés foglalkoztatja élenken a csongrádiakat. Azt hiszik ott, hogy a képviselőküldési jogtól nem fogják megfosztani a város közönségét az eszem-izsom miatt. A lapokban azonban már is oly czélzatos tudósítások jelentek meg, és ezek a hírek Baross János érdekében íródtak, akinek választási jogát egyévre fölfüggesztette a kuria. Balga reménykedés. A képviselőház egy évre nem is függesztheti föl a kerület képviselőküldési jogát, hanem csak az országgyűlés egész tartamára. Az pedig előrelátható, hogy azt a kerületet megfosztani a Ház a képviselőküldési jogtól, ahol oly nagy mérvű visz-

számléseket követtek el, mint Csongrádon. Már a kúria vizsgálata is nagymérvű visszaéléseket állapított meg, ezt pedig betetőzte a parlament vizsgálata.

— **Két évig fegyelmi vizsgálat alatt.** Ez csak a szegedi mintaközigazgatásnál eshetett meg. Kürthy Elek alsóvárosi segédrendőrbiztos az áldozata a két évig húzódó fegyelmi vizsgálatnak. Pár hónap előtt felfüggesztették és ügye ennek daczára sem haladt előre. Ha rengeteg bűnhalmazról lenne szó, nem csodálkoznánk a dolog feltt, de csupán három-négy csekélyebb fegyelmi vétségéről van szó, amiért a nyakát akarják törni, vagy kényszeríteni rá, hogy állásáról lemondjon. Ugy látszik, Szegeden is a régi példabeszéd érvényesül. A nagy gazembereket fújni hagyják, a kis bűnöst pedig tel akarják akasztani. Ilyen a szegedi közigazgatás — egyenlő mértéke.

— **Megsértett tantestület.** A horgosi tantestületet alávaló módon sértegette dr. Buda (Beck) Nándor, a zsarolásért és egyéb bűneiért immár fegyelmi vizsgálat alatt álló községi orvos. A tantestület tagjai nemrég értesültek erről és élükön Horváth Ferencz igazgatóval becsületsértésért följelentették a büntető járásbírósnak, amely e héten fogja tárgyalni az ügyet. Előreláthatólag szigorú lesz az ítélet, mert az ilyen mosdatlan szájú embert példásan meg kell fenyeíteni, hogy megtanulja tisztelni a mások becsületét, ha ő azt már régen el is vesztette.

— **Jogosulatlan beavatkozás.** Dorosma községnek azt az országos feltűnést keltő határozatát, mely megtagad Tergina tanfelügyelővel minden érintkezést, Csongrádvármegye nemes nemzetes és vitéz törvényhatósága 15-én tartott közgyűlésén hivatalból felülvizsgálta. Ismervén a törvényhatóság bölcsességét és törvényismeretét, valószínűnek tartottuk, hogy azt meg is semmisíti. Ugy is történt. Az mar aztán más kérdés, hogy volt-e ehhez joga, mert ilyen jogot a törvény a vármegyének nem biztosít. De a mi szegény vármegyénkben nem igen szoktak keresni az igazságot, a fő az, hogy kebelbeli ember érdeke kivanja az igazságtalanság elkövetését. Arról megfeledkezett a tisztelt vármegye, hogy neki is van még felettes hatósága, a mely már nem egyszer az orrára kop-pintott. Ha a vármegye a község határozatát törvény ellenére meg is semmisítette, azon nem csodálkozhatunk, mert az olyan vármegyében, a hol a szolgabíróságok idezés, tárgyalás és tanúkihallgatás nélkül hoznak marasztaló ítéletet, ott minden törvénytelen meg történhetik. Erre az esetre különben, ha Kafka László vizsgálatra jön a vármegyébe, figyelmét annak idején fel hívjuk és hiszszük is, hogy hullni fog a férgese.

— **Boldog már a magyar.** Végre mégis kisütötték, hogy mért nem volt eddig boldog a magyar. Az volt az oka boldogtalanságának, hogy kevés volt a nem létező magyar udvartartás költsége. Föl kell tehát emelni és akkor mindjárt boldog lesz a nemzet. Az ifju olasz király lemondott az udvartartása költségeinek tetemes részéről, hogy néhány milliót megtakaríthasson a népe számára, mi pedig eivonunk milliókat a közszükségletektől, hogy a bécsi lakájok és tányérnyalók fizetését fölemelhessék. És mondja csak valaki, hogy nem boldog a magyar. Igaz, hogy a gazda, iparos, kereskedő és hivatalnok teli van panaszszal a köznyomorúság miatt, de hát majd elhallgatnak, ha az udvartartás költségeit fölemelik.

— **Új zálogház.** A szegedi bankgyesület, mint szövetkezet, új zálogházat nyit. A hatóság engedélyre rövidesen meglesz s akkor nyomban megkezdí működését. Lassankint így a zálogház-ügy magánosok kezéből a sokkal megbízhatóbb pénzintézetek kezébe kerül. Fölmerül még itt a központi zálogház terve is. Nem-e volna jó és a pénzintézetekre nézve gazdaságosabb, ha egyesülnek? Mindenesetre a kezelés is olcsóbbá lenne és akkor le lehetne szállítani a tulmagas kamatokat is.

— **Fertőzött vizek.** A szegedi vasuti központi leszámoló hivatalból vesszük a pa-

naszt, hogy a vízvezetési vizük ihatatlan. A víz bűzös és vasítú és valószínűleg fertőzött is. A városi színház vízvezetése is ilyen. A csövek közvetlenül az illemhelyek mellett vannak és akad mégis, aki azt a romlott vizet iszsa. Mindkét panaszra azzal hívjuk föl a tisztí főorvos figyelmét, hogy tiltsa el mindkét épületben a romlott és egészségre káros viz használatát.

— **Az alsóvárosi rendőrbiztos.** Mint értesülünk, az alsóvárosi rendőrbiztosi állásra tömegesen pályáznak. A legtöbb kilátása van, ha Kürthy Elek nem jelölik, Potyondy Miklós rendőr-tiszt helyettesnek.

— **Szódavíz-egyedárúság.** Dorosmán a főszolgabíró egyedárúságot biztosított Karcsei (Knauf) Aladár dorosmai patyikus szódakotyvalékai számára azzal, hogy a szegedi szódagyárak vizeit Dorosmáról kitiltotta. A dorosmai patyikus szódája először nincs légmentes zárral ellátva, hanem porcellandugóval, a szódavíz nem a szénsav hajtja tehát föl, hanem úgy kell az üvegből kiönteni. Tehát nem ellenőrizheti senki, hogy van-e szénsavtartalom a vízben. Adhat, ha úgy tetszik, szóda helyett közönséges kút vizet is a pilulacsínáló, aki — egyedül lévén a piacon — a saját tetszése szerint szabhatja meg az árát szódakotyvalékanak, amelyet ellenőrzés nélkül gyárthat tetszés szerinti mennyiségben. Csodájuk, hogy a község képviselő-testülete eddig tudomást sem vett erről, pedig talán az ő hatáskörébe kotnyeleskedett megint a főszolgabíró. A dorosmai fogyasztó közönség okosan tenné, ha e bizonytalan kotyvalék helyett a sokkal olcsóbb ásványvizet, a bohóti gyógyforrás vizét fogyasztaná és nem tőrné, hogy ráerőszkolják a Karcsei (Knauf) pilulacsínáló szódáját, amelyről (miután üvegei nem felsőnyomasra adják a vizet) nem is lehet tudni, hogy szénsavat tartal-e, vagy csak közönséges kút vizet. Mi egyébként úgy tudjuk, hogy miniseri rendelet van a szódavíz üvegről is, mert a szódavízzel üzött temérdek csalást meg akarta szüntetni a kormány. Erről a rendeletről, úgy látszik, nem vett tudomást a főszolgabíró, aki a szegedi szódavíz kitiltásával jogosulatlan hasznót biztosít az Enyedi-kortés szódavíz kotyvasztónak.

— **Tápei gyékény a világpiacson.** A kis Tápe község gyékénye nemsokára közkeresett cikk lesz a világpiacson is, ami Bonyhay Sandor jegyző érdeme, aki ismét nagy mennyiségű gyékény szállítására kötött szerződést a kincstárral és a Telléry céggel. A tápei gyékényfonók így egész télen át munkához és keresethez jutottak.

— **Helyreigazítás.** Horgosról értesülünk, hogy a „Közvélemény“ szeptember 22-én megjelent számában a „Horgosi levél“ című cikknek az a része, hogy a tanfelügyelő helyezte volna el Kazi András házából az iskolát a Vas Imre házába, ebben a formában nem felel meg a valóságnak, mert nem a tanfelügyelő tette ezt, hanem az iskolagondnokság, amelyben benneül dr. Buda (Beck) Nándor, Burg Dénes, stb. Ezek igenis kortesérdekből vitték el az iskolát az Enyedi-párti Kazi András házából, amely sokkal alkalmasabb volt iskola céljaira.

— **Berendelt tanítók.** A tápei kerület tanítói az utóbbi időben feltűnően sokszor kop-tatják a tanfelügyelőség küszöbét. Alighanem a választás közalgése az oka ennek. A mult szombaton pl. a horgosi tanítókkal értekezett Tergina, máskor a dorosmaiakkal, stb. Persze egyenkint látta el őket atyai tanácsaival, bárha a tanítók nem szorultak reá. De hat mit tegyen a szegény tanfelügyelő, mikor a király nem kér tanácsot tőle. Tanácsot ad a tanítóknak. Hogy azok megfogadják-e, az már más kérdés.

— **Gyermekorvos.** Dr. Egressy Lajos, a Stefánia-gyermekórház volt segédorvosa állandóan letelepült Szegeden. Egressy speciálista gyermekorvos. Rendel délelőtt 10—12 és délután 2—4 óráig. Lakása Kelemen-utca 5. sz. alatt van.

Szabadkai levelek.

Hiába, az új rend sehogy sem tud beköszöntení. A régi rendszer hibái, bűnei és emberei jellemzik ma is a közigazgatást. A sik-kasztók előlépnek, a szolgálatba visszavétnek, sőt börtönviselt egyének is álláshoz jutnak.

Pertich Mihály h. polgármesterből is lassankint kezdünk kiábrándulni. Erélytelen, gyöngé ember ő, aki nem képes szakítani a bandával. Gyámoltalanságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Hegedüs János adóügyi tanácsnok pusztá becsületszavára elhitte, hogy az én támadásom alaptalan. Oh! sancta simplicitas.

Hogy mégis nekem volt igazam, mutatja a kormány leirata is, amelyből kitűnt, hogy az adóhivatalban a legnagyobb rendetlenség uralkodik, hiába adja az ellenkezőjére a szavat Hegedüs János tanácsos. Hát a Matievits féle zsarolási ügyet is agyonhallgatják? Vagy arra is becsületszavát adta Hegedüs, hogy nem igaz?

No de majd meglátjuk, hogy október végéig rendben lesz-e az adóhivatal? Mert ha nem, úgy az újdonsült tanácsnok mégis megkapja a megérdemelt fegyelmmel egybekötött felfüg-gesztést és a decemberi tisztújításon kiesik.

Elég szégyen, hogy ezt az emlert az ellenzék segítette be a tanácsba. Az a gazda-köri ellenzék, amely Lipozencs Lázár után indul, akinek Hegedüs irnoka, majd később adathordója volt. Ha ezt Mamuzsics Lázár hamarabb tudta volna.

Undorító valóban az a kétszínűsködés es az a tojástanc, amelyet oly sokan járnak nálunk, csakhogy az állásukat biztosíthassák. Hiszen ennél még a Mamuzsics Lázár nyíltan bevallott rablópolitikája is tisztességesebb volt.

Csunya a gazdakör szereplése is. Ez a kör gazdasági tekintetben mit sem lendít. Hiszen a kör nagy gazdái a föld és zselléruzsorát üzrik. A kukoriczát negyediből adták ki. Hát ők ne beszéljenek akkor a kereskedelmi uzsora ellen.

Betolakodak a függetlenségi körbe is a kétszínű elemek. A százkulacos Gálfy például már azt az erkölcstelen ajánlatot is meg merie tenni, hogy a függetlenségi kör szövetkezzen a Mamuzsics Lázár bandájával. Még gondolatnak is becstelen ez, hát még ajánlatnak!

Nem is fog boldogulni a függetlenségi kör, amíg ki nem küszöböli kebeléből az ilyen elemeket, amelyek csak bontják és rontják a párt erkölcsi erejét.

Mamuzsics Lázár, a felfüggesztett polgármester ügye is kezd kibonyolódni. Hírlik, hogy a vizsgálat ellene semmi terelő körülményt nem állapított meg. A fegyelmi választmányban is az ő emberei ülnek még. Nem is lenne meglepetés, ha fölmentenék. No de a belügyi kormány nem hiába függesztette föl. Így hi elcsapatása bizonyos. De azért a polgármesteri állásra megint pályázni fog. Más ember szégyen letében a föld alá bujna. Ez azonban olyan szemtelen, mint a piaci légy. Igazi a pánszláv jellem.

Innen-onnan.

(Az akasztást várják.)

Mulatságos, de egyuttal jellemző esetről értesítenek bennünket Szentessről.

Két magyar naphosszat ac-orgott a hét eleje óta a megyeház előtt. A hajduknak is fel-tűnt ez és odaszóltak.

— Mire várnak kendtek?

— Az a mi dolgunk — felelték kurtán a magyarok.

Végre is az egyik megyei tisztviselő csupa kíváncsiságból megszólította őket

— Várnak valakit? — kérdezte.

— De nagyon.

— Hát aztán kit?

— Az urí hóhért — felelte kurtán az egyik magyar.

— Hiszen nem lesz akasztás atyafiak — igyekezett felvilágosítani őket a megyei tisztviselő.

— Dehogy is nem lesz, csak a Kafka nagyságos tegye be ide a lábát . . .

(Cápa a megyében.)

Eddig csupán Fiume volt nevezetes cápaíró. Hegyi Antal csongrádi plébános azonban kisütötte, hogy a mi szerencsétlen vármegyeinknek is vannak cápaí. Hegyi szerint az Fszes-család

volna az idevetődött cápa familia. A cápa-elnevezés persze csöppet sem hízogó, mert a cápa utálatos, falank állat. A cápa-családból Dorosmára is jutott, s a tarisznyas-had vezére máris csak „capafiók” néven ösmeretes. (Jaj! a szegény Lukácsnak.)

Azóta Huszár Gergely uram se olyan nagyon röstelli a „birgés” nevet. A birge buta ugyan, de szelid állat és ha meg nem kergül, szépen megy a kolompos után szavazni is.

Kiváncsiak vagyunk rá, hogy hányan lesznek a birgék, mert az utóbbi időben nem igen bégetnek a „fiókcápa” után.

(Az a sarki bolt.)

Dorosmán, a főut sarkán van ifju Czékus Ferencz, a függetlenségi és 48-as part elnökének a boltja, ahol napjában a félközség megfordul.

Mikor a tanfelügyelő képviselőségről ábrándozott, megfordult benne maga is tapogatózás végett. Persze a kémszemle roszul ütött be, mert megtudta, hogy semmi kilátása sem lehet a tápéi kerület bizalmára. Azóta persze szálla a szemében az a sarki bolt.

Nem rég esett meg, hogy az egyik dorosmai tanítót előfogta.

— Nem vagyok magával megelégedve, tanító ur — jelentette ki a királyi tanácsos.

Természetesen a tanító azonnal kérdőjelle görbült a tanügyi basa előtt.

— Maga feltűnően sokat jár abba a sarki boltba.

— Szivart veszek ott — mondta a tanító.

— Tanácsolom, kerülje azt a sarki boltot Szivart vehet másutt is.

Még megérjük, hogy fegyelmi vétségnek fogja minősíteni a tanfelügyelő, ha valamelyik tanító a sarki boltban vásárol.

(Vörös lámpás.)

Tudvalevő dolog, hogy a rendőrlaktanyák és az örömházak előtt vörös lámpás szórja a fényt az éjszakai órákban.

Nem rég történt, hogy N. N. külföldi uri ember Szegeden járt és itteni ismerősével bandukolt éjjel hazafelé. Utközben föltűnt neki a vörös lámpás.

— Mire való ez?

— Hát ez rendőrlaktanya — felelte a szegedi ur.

Alig mennek a városházától 50—60 lépésnyire, mikor föltűnt megint a vörös lámpás.

— Ilyen közel vannak egymáshoz a rendőrlaktanyák? — álméldokott az idegen.

— Hát micsoda?

— Ez nem az.

Restelte a szegedi ur az őszinte választ és ezért ekép magyarazta a dolgot.

— Hát barátom, itt az egyik rendőr tisztviselő lakása van, azért van előtte a vörös lámpás

Bent pedig a vak zongoramester verte vigan a nótát.

(Yost-tündérek osatája.)

Nagy harci zaj verte föl a mult héten a különben csöndes vasuti üzletvezetőség palotáját. A sikolytozásra összeszaladt az egész hivatal.

Pokoli látvány tárult szemük elé. A szép Yost-tündérek közcson, megczibált kontyokkal, föl karmolászott orczával rohantak egymásnak. Alig tudták őket szétválasztani. Végre is csak sikerült, miután fejenkint egy-egy zónagulyás csillapította le a furia természetű tündérek kedélyeit.

Akkor panasza mentek mind a nyolczan a csinos, kukora bajúszú Szeles Jóska-hoz, aki persze nem tudja, mitévő legyen a vizsgálattal,

mert legényember léttére nem akarja magára haragítani a Yost-tündérek egyikét sem.

Az oka a kontyháborúnak állítólag az, hogy az egyik tündér — özvegy léttére — menyaszony lett, míg a többi a partát kénytelen őrizni.

Ezek után Szeles Jóska bizzuk a nagy kérdés eldöntését, hogy tulajdonképpen mi körül is forog a világ.

Irodalom, színház.

Bottyan generalis. A kuruczvilág legendás hősről írt szindarabot Siebenburger Károly, ismert szabadkai író. A színműben elég hűséggel ragaszkodik a történelemhez, s ebben fölülte all „Ocskay brigadéros”-nak, amelynek tagadhatatlan sikere és az árulót megdicsőítő színmű iránt támadt ellenszenv készítette a szerzőt a „Bottyan generalis” megírására. A történelemhez való ragaszkodás kissé nehézkessé teszi a darabot, amelyet azonban eltuntethet a jó őszjáték. Mint érdemes munkát ajánljuk a színigazgató figyelmébe. Talán elő lehetne adni Szegeden is. A kötetben is megjelent színmű ára egy korona. Kapható Szabadkán a szerzőnél.

Színházi műsor. Hétfőn: Egy görbe nap. Kedden: a Proletárok. Szerdán és csütörtökön Leontine férjéi. Pénteken: és szombaton a Modell. Vasárnap délután, Az igmándi kis pap (fél helyárakkal) este a Modell.

Szerkesztői üzenetek.

M. P. (Debreczen.) A pusztaszeri Árpád-egyesület gyűjtő-ívet küld. A tápéi választáson lesz-e szerencsénk? Üdvözlét.

Tanító. (Kistelek.) A mi késik az nem múlik.

Cz. F. (Dorosma.) Multkor későn jött. Hát a százados ügye elaludt.

LENGYEL LÖRINCZ

cs. és kir. udvari butorgyáros

Ujjonnan, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezet butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Egyéves önkéntesi egyenruhák

a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak mellett készülnek

Nemes L. és társa

egyenruházati intézetében

Klauzál-utca. Szegeden. Klauzál-utca.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a

Boholti-forrás

gyógyhatású ásványvizének főraktárát Szeged és vidéke részére átvettem s az a t. közönség rendelkezésére áll. A

Boholti-ásványviz

kitűnő összetételénél fogva nemcsak mint **gyógyviz** is igen ajánlható, hanem mint igen kellemes élvezeti víz, szénsavdus tartalmánál fogva **borral** vagy **szörppel** keverve igen kellemes s mint ilyennek, egy család asztaláról sem szabad hiányoznia. A

Boholti-viz

naponta házhöz szállítva:

2 literes üvegekben üvegenként 18 kr.
1 " " " " 11 kr.

Tisztelettel

Pálffy Antal Szeged Attila-utca 8. sz.

Megrendeléseket elfogad **Kálmán Zsigmond** szállító ur is **Bocskay-u. 9. sz.**
Telefon-szám 402.

Bankegyesület, mint szövetkezet Szegeden

III-ik évtársulatára a mai naptól kezdve elfogad **üzletreisz-jegyzést.** A bankegyületi tagok üzletreiszként 1 korona felvételi díjat fizetnek a tartalék-alap javára. Egy üzletreisz értéke 312 korona értéket képvisel, mely összeg hat éven át **heti egy koronával** fizethető le.

A *Bankegyület* tagjai befizetések arányában részesülnek az intézet jövedelmében, mely hat évenként lesz kifizetve.

A *Bankegyület* birtokában lévő értékes sorsjegyek némi nyereségében a szövetkezeti tagok befizetések arányában részesek.

A *Bankegyület* tagjai az intézetnél felveendő kölcsönöket váltóra, kötelezvényre vagy betáblázásra 11-ik helyen is a **heti egy koronás üzletreisz-befizetésekkel** letörleszthetik. A kölcsöntöke külön visszafizetése nem követeltetik, ellenben az üzletreisz-befizetéssel járandó jövedelem sokkal olcsóbbá teszi a kölcsönt más természetű kölcsönöknél. A *bankegyület* tagjai a heti egy koronás befizetéssel önmagukat takarékoságra ösztönzik és mindenki könnyen gyűjthet magának, mely állandóan gyűmölcsözik.

A *Bankegyület* kölcsönei különös előnyöket nyújtanak a könnyű visszafizetési módozattal, kereskedőknek, iparosok, mezőgazdák, köz- és magánhivatalnokoknak hiteligényeik kielégítésére.

A *bankegyület* hivatalos helyiségében (Erdélyi-Deutsch-féle palota, a Kass-kávéházzal szemben) ugy **üzletreiszek jegyzése**, valamint mindenemű ügyletre nézve felvilágosítás nyerhető a hivatalos órákban **dél-éltől 9 óráig 1 óráig.**

A *Bankegyület* mint szövetkezet igazgatósága.

Megkezdődött a Vadászat!

Dusan felszerelt fegyver-raktáramra felhívom a vadász-sport híveinek figyelmét. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legujabb szerkezetűek. — Kérem dusan felszerelt fegyver-raktárom megtekintését.

Tisztelettel

Sebők Mihály

SZEGED, Széchenyi-tér, Jerney-ház.

